

IRÁNYMUTATÁS

A KLINIKAI ÁPOLÓI MENTOROK MENTORI KOMPETENCIÁJÁNAK FEJLESZTÉSÉHEZ

Ez az Európai Unió (EU) által kiadott iránymutatás a klinikai ápolói mentorok mentori kompetenciájának fejlesztését tűzte ki célul, amely egyben az egészségügyi rendszer ellenálló képességét is növeli az EU -országokban. Az iránymutatás kritikailag értékelt kutatási bizonyítékokon alapul, és egy a mentorálás területén széleskörű ismeretekkel és szakértelemmel rendelkező nemzetközi szakértői csapat irányításával 2018–2021 között, az Erasmus+ projekt - Kompetens Ápoló Hallgatók Minőségi Mentorálása (QualMent) - keretében került kidolgozásra.

E dokumentumot a következő szerzők írták és állították össze:

Ashlee Oikarainen¹, Dr. Kristina Mikkonen¹, Erika Juskauskienė², Dr. Maria Kääriäinen¹, Veera Kaarlela¹, Dr. M. Flores Vizcaya-Moreno³, Dr. Rosa M Pérez-Cañaveras³, Dr Paul de Raeve⁴, Dr. Boris Miha Kaučič⁵, Dr. Bojana Filej⁵, Dr. Olga Riklikienė²

A dokumentumot Belgium, Finnország, Litvánia, Szlovénia és Spanyolország szakértői testületei vizsgálták felül.

¹ Oulu Egyetem, Ápolástudományi és Egészségügyi Menedzsment Kutatóintézet, Finnország; ²Litván Egészségtudományi Egyetem, Litvánia; ³Alicante-i Egyetem, Egészségtudományi Kar, Spanyolország; ⁴Ápolási Egyesületek Európai Szövetsége, Belgium; ⁵Ápolói Főiskola, Celje, Szlovénia

Az iránymutatás kidolgozását az Európai Bizottság finanszírozta. A dokumentum a szerzők által közölt információkat tartalmazza, melyek nem feltétlenül tükrözik az Európai Bizottság döntéseit vagy álláspontját.

Ez a dokumentum a QualMent projekt honlapján érhető el: <https://www.qualment.eu/>

AZ IRÁNYMUTATÁS ÖSSZEGZÉSE

Háttér: Az ápolói képzés jelentős részét *klinikai tanulási környezetben végzik. A klinikai ápolói mentoroknak fontos szerepük van az ápoló hallgatók szakmai kompetenciájának fejlesztésében. A mentorálás alapvető készségeit elsajátító mentorok jobban képesek támogatni az ápoló hallgatókat az Európai Unió 55. irányelvének 31. cikkében meghatározott nyolc készségterület megszerzésében.*

Cél: Javaslatok megfogalmazása a klinikai ápolói mentorok kompetenciájának fejlesztésére az ápoló hallgatók klinikai gyakorlat során történő mentoráláshoz.

Célkitűzések: 1) hatékony mentorálási gyakorlatok elősegítése és támogatása; 2) a mentorok kompetenciájának fejlesztése; és 3) az ápoló hallgatók számára elérhető képzések nemzetközi szintű javítása magas színvonalú mentorálás és klinikai tanulási környezet révén.

Célcsoportok: Klinikai ápolói mentorok, ápolást oktatók és oktatási intézmények, ápolási

menedzserek minden szinten, egyéb egészségügyi szakemberek, egyetemi és posztgraduális ápoló hallgatók, ápolók országos szövetségei, ápolást szabályozó szervek, politikusok és döntéshozók.

Javaslatok: A világ országai jelenleg is keresik a megoldást a fenntartható ápolói munkaerő támogatásával kapcsolatos kihívások kezelésére. A minőségi klinikai tanulási környezet biztosítása és a mentoroknak az ápoló hallgatók mentorálása során szükséges készségeinek fejlesztésének támogatása továbbra is fontos stratégiai helyet foglal el a kompetens ápoló hallgatók toborzásának, megtartásának és tanulmányaik elvégzésének javítása során. A minőségi mentorálás megerősítését a tagállamok politikai napirendjében prioritásként kellene szerepeltetni, azon követelmény felállításával egyetemben, hogy a klinikai mentoroknak minden egészségügyi intézményben strukturált mentori oktatásban kelljen részt venniük.

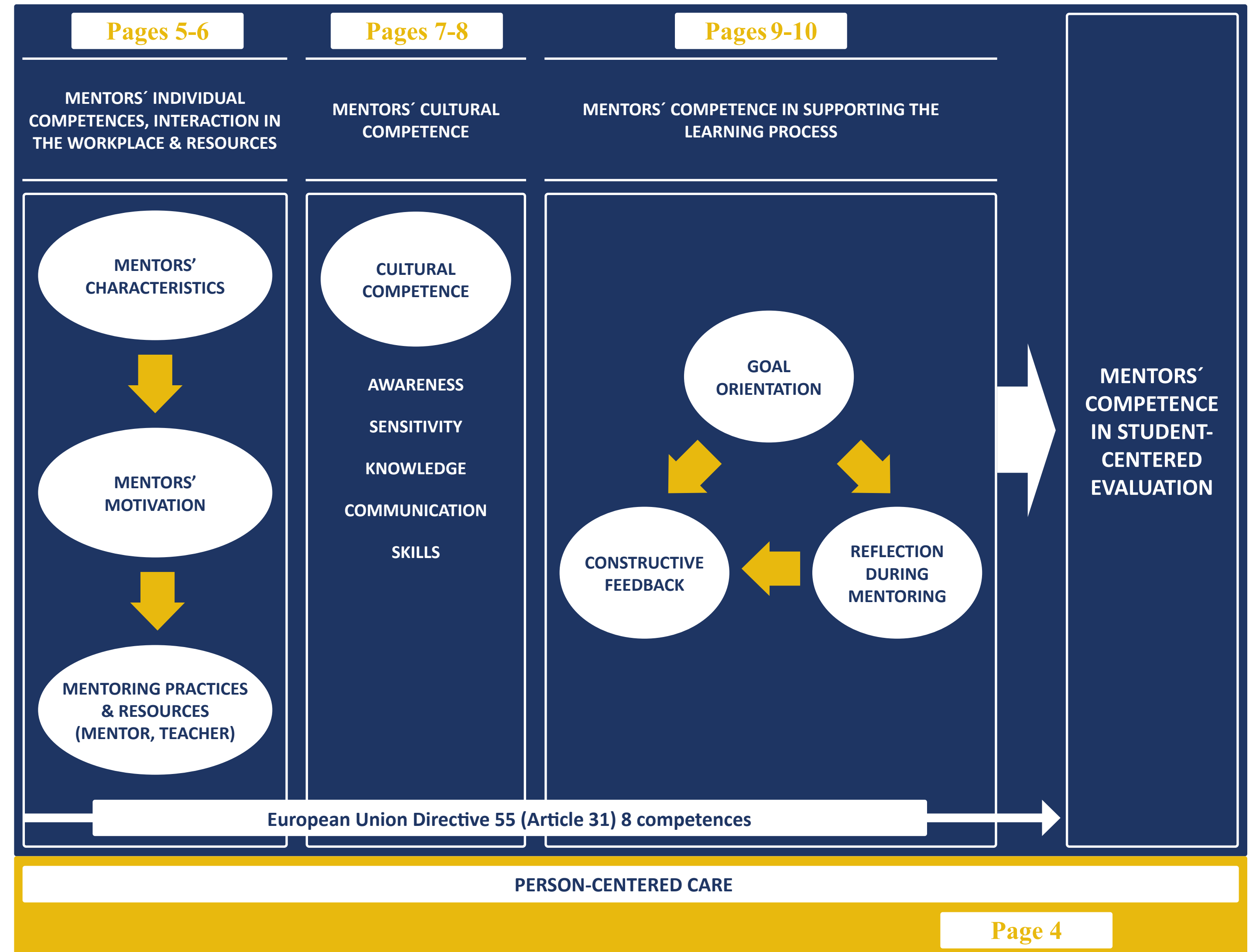
1 Mentori kompetencia

A jelenlegi iránymutatás célja, hogy támogassa Önt a klinikai ápolói mentor szerepében, és felvázolja az Ön feladatait és lehetőségeit az ápoló hallgatók tanulásának megsegítésében. A klinikai ápolói mentorok szerepét és a minőségi mentorálás megvalósításának fontosságát nem lehet eléggé hangsúlyozni. A magas színvonalú klinikai tanulási környezet döntő fontosságú a jövő fenntartható ápolói munkaerejének felkészítésében. Ebben a környezetben tudják a hallgatók tudásukat alkalmazni, a legfontosabb készségeket elsajátítani, és megszerezni az ápolás gyakorlatahoz szükséges kompetenciát.

A **klinikai mentorok bizonyítékon alapuló kompetencia-modellje** (Mikkonen és társai, 2019) felvázolja a mentori kompetencia legfontosabb összetevőit. A klinikai ápolói mentorok példaképként tevékenykednek a hallgatók előtt, valamint lehetőségük van a szakmai értékek és az integritás meghonosítására a klinikai környezetben. Támogatják a hallgatókat a biztonságos, személyközpontú ellátásban, amely összhangban van a 2013/55/EU irányelv 31. cikkével (4. oldal).

A mentori kompetencia 1) a mentorok személyes kompetenciájából, 2) a mentorálás során megjelenő kulturális kompetenciából és 3) a hallgatók tanulási folyamatát támogató kompetenciából áll össze (5-10. Oldal). A klinikai tanulási környezetben történő mentorálásra vonatkozó javaslatok a dokumentum 10-11. oldalán találhatók.

A bizonyítékokon alapuló klinikai ápoló mentorok kompetencia modellje

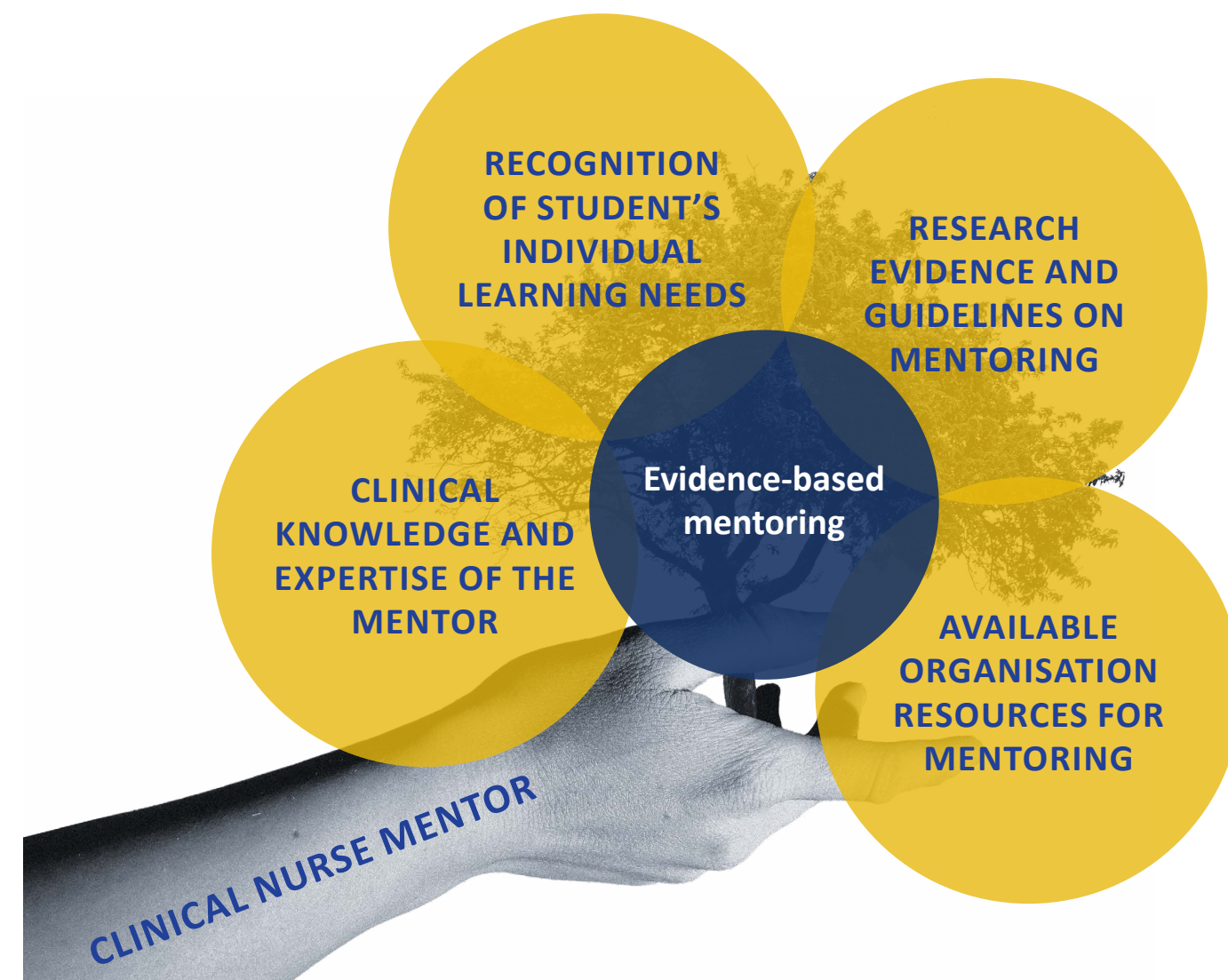

2 A mentorálás alapja

A mentorok szakértelemmel bírnak mind a klinikai területen, amelyben működnek, mind pedig a pedagógiai megközelítés terén, mellyel az ápoló hallgatók tanulását támogatják. A mentorok nem csak klinikai szakértők, hanem példaként is szolgálnak a hallgatók számára, és segítik őket abban, hogy olyan szakemberekké fejlődjenek, akik kompetensek magas színvonalú, biztonságos és személyközpontú ellátást nyújtani.

2.1 Kiváló minőségű és bizonyítékokon alapuló mentorálás

A mentorok felelősek a hallgatók bizonyítékokon alapuló mentorálásáért. A bizonyítékokon alapuló mentorálás elemeit az alábbiakban határozzuk meg.

What is needed to ensure that mentoring is of high-quality and evidence-based?

A minőségi mentorálás megvalósításához olyan gyakorlatok kidolgozására van szükség, amelyek jobban illeszkednek az ápoló hallgatók igényeihez, és előmozdítják szakmai ápolói identitásukat. Egy, az Európai Unió 4 közép-kelet-európai tagállamában végzett tanulmányából kiderült, hogy

az ápoló hallgatók nagyon elégedettek voltak a klinikai gyakorlatban szerzett tapasztalataikkal, és a hallgatók többsége jelentős szakmai példaképként tekintett mentorára (Antohe és társai, 2015). Javasolták továbbá, hogy a mentorálás területén alap- és haladó szinten egyaránt nyújtsanak szakmai továbbképzési programokat az ápoló személyzetnek.

2.2 Személyközpontú ellátás

A mentorok támogatják a hallgatók szakmai fejlődését, hogy olyan felelős szakemberekké váljanak, akik képesek a személyközpontú ellátás megközelítését az ápolási gyakorlatba integrálni. A hallgatók klinikai tanulási folyamatában erre a megközelítésre helyeződik a legnagyobb hangsúly. Alapvető fontosságú, hogy a mentorok alkalmasak legyenek arra, hogy segítsék a hallgatókat abban, hogy az egyének, családok és közösségek nézőpontjait tudatosan integrálni tudják a klinikai megoldáskeresés és döntéshozatali folyamatok során.

2.3 Az Ápolási Egyesületek Európai Szövetségének kompetencia keretrendszere

A klinikai mentoroknak úgy kell támogatniuk a hallgatókat, hogy elsajátítsák az alábbi, 2013/55/EU irányelv 31. cikkében meghatározott nyolc készségterületet: **(további részletekért kattintson ide)**

- A betegek kezelése során a korszerű elméleti és klinikai ismereteket alkalmazva képes önállóan meghatározni a szükséges betegápolást és megtervezni, megszervezni és végrehajtani az ápolást;
- Képes munkáját az egészségügyi ágazat más szereplőivel együtt végezni, beleértve a részvételt az egészségügyi személyzet gyakorlati képzésében;
- A megszerzett ismeretek és készségek alapján képessé tudja tenni az egyéneket, családokat és csoportokat az egészséges életmód követésére és saját maguk ellátására;
- Képes azonnali életmentő intézkedések önálló kezdeményezésére, valamint válság- és katasztrófhelyzetekben intézkedések végrehajtására;
- Képes önállóan tanácsokat, utasításokat és támogatást adni a gondozásra szorulóknak és a hozzájuk tartozó személyek számára;
- Önállóan képes a betegápolás minőségének biztosítására és értékelésére;
- Képes az átfogó szakmai kommunikációra és együttműködésre az egészségügyi ágazat más szakterületein dolgozókkal;
- Képes az ápolás minőségét elemezni saját általános ápolói szakmája gyakorlásának javítása érdekében.

3 Mentorok személyes kompetenciája és munkahelyi interakció

3.1 A mentorok személyes kompetenciái

A klinikai mentorok személyiségjegyei és motivációi nagy hatással vannak a sikeres mentor-hallgató kapcsolat kialakítására. A mentorok kulcsszerepet játszanak a hallgatók munkakörnyezetbe és szakmaközi egészségügyi csapatokba való integrálásában. A mentoroknak jártassággal kell rendelkezniük a mentorálás gyakorlatában és ismerniük kell a mentoráláshoz rendelkezésre álló erőforrásokat. A mentorok minden érintett felet bevonnak a mentorálás folyamatába, például az ápolást oktatók szakembereket, hallgatókat és egyéb dolgozókat.

A klinikai mentorok fontos személyiségjegyei a következők:

- A személyes kompetenciába vetett bizalom az ápolási feladatok ellátása és a mentori kötelezettségeknek való megfelelés terén
- A tanuláshoz szükséges támogató légkör megteremtése
- A hallgató és az ápolást oktató közötti kapcsolat és együttműködés megerősítésére tett kezdeményezés
- Kompetens a hallgatók egészségügyi csapatokba való integrálásában és kollégáknak történő bemutatásban
- Hajlandóság a hallgatók tanulási tapasztalatainak rendszeres megvitatására
- Képesség és hajlandóság az empátikus hozzáállás kifejezésére a mentorálás és a személyközpontú ellátás során
- A mentor saját szerepének és felelősségének megértése a hallgatók tanulási folyamatában.

A hallgatók mentorálása iránti motiváció az alábbiakban nyilvánul meg:

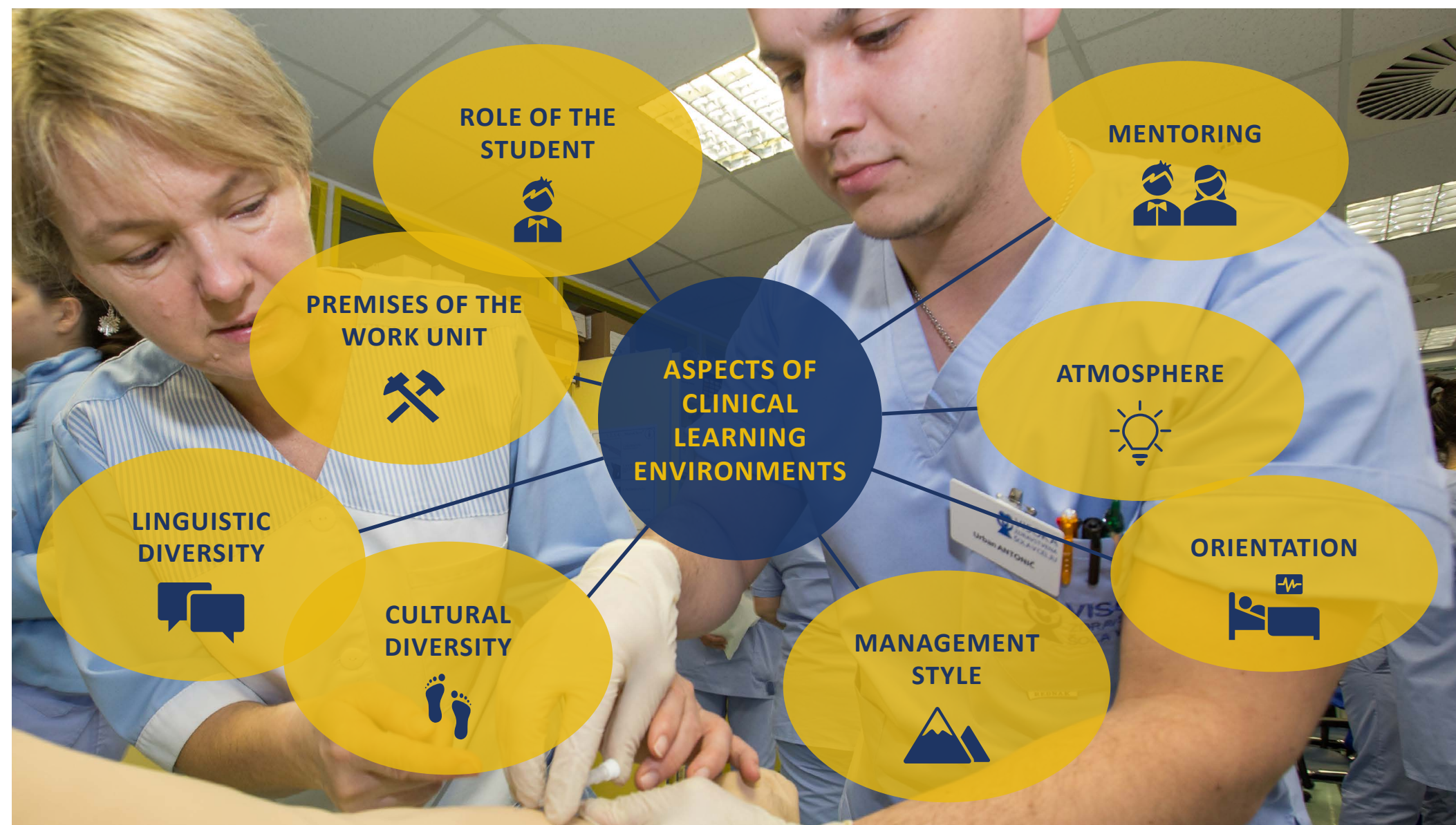
- a mentor hajlandósága a hallgatók mentorálására és érdeklődés a hallgatók megismerésére
- felismeri és megérti, hogy a hallgatók tanulása során a motiváció mekkora jelentőséggel bír
- a mentor folyamatos törekvése a fejlődésre
- a mentor azon képessége, hogy mentorként felismerje saját motivációját, valamint a hallgatók motivációját a tanulásra

A mentoroknak jártassággal kell rendelkezniük a mentorálás gyakorlatában és ismerniük kell a mentoráláshoz rendelkezésre álló erőforrásokat. Ezek elengedhetetlen részei a mentorálás sikerének. Az alábbiakat foglalják magukban:

- a mentorálás gyakorlatának ismerete intézményen belül, valamint azon kívül
- a hallgatók jelenlegi kompetenciaszintjének, tanulmányi helyzetének és hátterének ismerete
- az ápolást oktató szakemberrel való hatékony együttműködés képessége és annak felismerése, hogy mikor van szükség több kapcsolatra
- a mentorálásban őket segítő, rendelkezésre álló erőforrások ismerete

3.2 A mentorok szerepe a magas színvonalú klinikai tanulási környezetben

A mentorok kulcsszerepet játszanak a fizikailag, társadalmilag és érzelmileg is biztonságos klinikai tanulási környezet fenntartásában. Az alábbi kép a klinikai tanulási környezet fontos aspektusait ábrázolja. A hallgatók különféle kulturális és nyelvi háttérrel rendelkeznek, és ezen különbségek tiszteletben tartása elengedhetetlen. A klinikai tanulási környezet kulcsfontosságú szempontjai közé tartozik még ezenkívül a munkavégzés helyszíne, a hallgató szerepe, a mentorálás, a légkör, az orientáció és a vezetői stílus. Alapvető fontosságú, hogy az intézmények és minden egészségügyi szakember a hallgatók biztonságának megőrzését tartsa szem előtt.

A színvonalas mentorálás befolyásolja, hogy milyen szakemberek lépnek be az ápolás szakterületére, valamint a szakemberek megtartását is növeli.

3.3 Intézményeknek szóló javaslatok a hallgatók pozitív tanulási tapasztalatainak és eredményeinek maximalizálására

1. tipp: Integrálja a pozitív mentorálási gyakorlatokat az egészségügyi környezet szervezeti kultúrájába.
2. tipp: Tegyen tudatos erőfeszítéseket a hallgatók munkakörnyezetbe és a szakmaközi egészségügyi csapatokba való integrálásának irányába.
3. tipp: Erősítse a mentor, a hallgató és az ápolást oktató pedagógus közötti együttműködést, mivel ez lehetővé teszi, hogy a hallgatók sikert érjenek el a klinikai gyakorlatban.
4. tipp: Ismerje fel az új generációs (millenniumi és Z generációs) hallgatók alapvető jellemzőit, amely segíteni fogja Önt abban, hogy sikeresen kapcsolatba lépjen velük.
5. tipp: Használjon a mentorálás során tanulás- és tudástechnológiai eszközöket, valamint esettanulmányokat, hogy javítsa a hallgatók tanulási folyamatát.

3.4 Tippek a mentori oktatásba integrálható tevékenységekhez

1. tipp: Tartsa különösen fontosnak, hogy elegendő időt biztosítson az ápoló hallgatók számára az új klinikai tanulási környezetben való eligazodáshoz. Valamint, a klinikai mentoroknak érdemes mérlegelni azt is, hogy hogyan segíthetnek a hallgatóknak, hogy érezzék, hogy szívesen vannak látva és biztonságban vannak.
2. tipp: Az aktuális ápolási készségek gyakorlása közben a hallgatók támogatásra szorulnak, és a klinikai mentoroknak gondoskodniuk kell a szakmai színvonal betartásáról. A klinikai mentorok megoszthatják tapasztalataikat az általuk alkalmazott stratégiákról a hallgatóknak a betegek ellátásának tervezése és értékelése közben történő betanítása során.
3. tipp: Integráljon olyan stratégiákat a mentorok oktatásának folyamatába, amelyek segítik a klinikai mentorokat a hallgatók és a mentorok közötti kapcsolat kialakításában és egyéb, a klinikai gyakorlatban a hatékony mentoráláshoz szükséges kompetenciaterületek fejlesztésében.

4 Mentorok kulturális kompetenciája

4.1 A mentorok kulturális kompetenciájának fejlesztése a mentorálás területén

A klinikai elhelyezés során a különböző kulturális és nyelvi háttérrel rendelkező ápoló hallgatók gyakran szembesülnek a kulturális különbségek és a nyelvi korlátok által okozott kihívásokkal. A klinikai ápolói mentor szerepe kihívásokkal teli, és a mentorok kulturális kompetenciájának fejlesztése is különös figyelmet igényel. A kulturálisan megfelelő mentorálás biztosításához és a hallgatók szakmai tanulási igényeinek kielégítéséhez kulcsfontosságú a mentorok oktatási felkészítése.

4.2 A kulturális kompetencia meghatározása a mentorálás során

A kulturális kompetenciát „összetett tudásalapú cselekvésként határozták meg, amely kritikus gondolkodáson és cselekvésen alapul, melyből az egészségügyi szakember meríteni tud, hogy kulturálisan biztonságos, összhangban lévő és hatékony ellátást nyújtson az egyéneknek, a családoknak és a közösségeknek, és amely az ellátás társadalmi és politikai dimenzióit is figyelembe veszi” (Blanchet Garneau és Pepin, 2015, 12. o.). A mentorálás során a kulturális kompetenciát az alábbiak szerint határozzák meg: „Az a folyamat, amely során a kari mentor folyamatosan arra törekszik, hogy képessé váljon és rendelkezésre álljon a mentorált hallgatók mentorálására különféle kulturális közegben.” (Campinha-Bacote, 2010, 131. o.).

A mentorok kulturális kompetenciája a következő tulajdonságokat foglalja magába.

- kulturális tudatosság, érzékenység és ismeret
- interkulturális kommunikáció és interakció
- kulturális készségek és a kulturálisan biztonságos tanulási környezet megteremtésének képessége.

4.3 Különböző ápoló hallgatók mentorálása

Az alábbiakban meghatározzuk azokat a speciális kompetenciákat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy kulturális szempontból megfelelő, személyközpontú ellátást és kulturális szempontból is tudatos mentorálást biztosítsunk a kulturálisan és nyelviileg egymástól különböző hallgatóknak.

Kulturális tudatosság, érzékenység és ismeret:

- a kulturálisan és nyelviileg sokszínű hallgatók integrálása, mentorálása és támogatása iránti érdeklődés és elkötelezettség
- saját kulturális háttér ismerete
- ismeretarról, hogy a saját kultúra és meggyőződés miként befolyásolja szakmai tevékenységeinket, és kapcsolatainkat
- a betegekkel/ügyfelekkel vagy hallgatókkal szemben támasztott esetleges előítéletek és attitűdök feladására, valamint a kulturális érzékenység fejlesztésére való hajlandóság
- a kulturálisan sokszínű betegek/ügyfelek és hallgatók kulturális elfogadásának jelentőségének felismerése
- különböző kultúrákat és a gondozással kapcsolatos nézeteket üdvözlő attitűd támogatása
- a sokszínűség tiszteletben tartása a személyközpontú ellátás és a hallgatók mentorálása során

Interkulturális kommunikáció és interakció:

- készségek, melyek lehetővé teszik a kulturálisan sokrétű betegekkel/ügyfelekkel és hallgatókkal való hatékony kommunikációt és interakciót
- a kultúrának a verbális és nonverbális kommunikációs mintákra kifejtett hatásainak megértése

Kulturális készségek az ápolás és mentorálás során:

- készségek, melyek lehetővé teszik a kulturálisan kihívást jelentő helyzetek kezelését a személyközpontú ellátás és a mentorálás során
- készségek, melyek lehetővé teszik a kulturálisan sokrétű hallgatókkal történő kényelmes és hatékony közös munkát, valamint a hallgatók egyéni tanulási igényeinek és kommunikációs stílusának megértése
- annak biztosítása, hogy a kulturálisan sokrétű hallgatók képesek legyenek az egészségügyi kontextusban működni, és biztonságos, kulturálisan megfelelő ellátást biztosítani a betegnek/ügyfélnek

4.4 Tippek a mentorok kulturális kompetenciaoktatásába integrálható tevékenységekhez

1. tipp: A klinikai mentoroknak érdemes mérlegelni, hogy milyen szerepet játszanak a kulturálisan és nyelviileg sokszínű hallgatók segítésében, hogy leküzdjék a kihívásokat, melyekkel a klinikai környezetben találkoznak, illetve szerepüket abban, hogy támogassák a hallgató integrációját és alkalmazkodási folyamatát.
2. tipp: A klinikai mentorok felismerik és értelmezik a kulturális kompetencia alkotóelemeit a mentoráláson, és ezeket a kulturális kompetenciában való személyes fejlődésük megtervezéséhez használják fel.
3. tipp: A klinikai mentorok figyelembe veszik saját személyes kulturális háttérüket és azt, hogy saját értékrendjük és hitrendszerük milyen hatással lehet a multikulturális érintkezésekre.
4. tipp: A kultúra gyakran hatással van a verbális és nonverbális kommunikációs mintákra. Mind a hallgatók, mind a mentorok számára megterhelő kommunikációs nehézségekről érkeztek hozzánk beszámolók. Olyan tartalmak integrálása, melyek fejlesztik a hallgatók szakmai nyelvi készségeit és a helyi nyelvben való jártasságukat. Érdemes megfontolni nyelvészek szakértelmének felhasználását a témával kapcsolatos tartalmak kidolgozásában.
5. tipp: A klinikai mentorok létfontosságú szerepet játszanak a biztonságos, kulturálisan érzékeny klinikai tanulási környezet biztosításában, amely a kulturálisan és nyelvi szempontból sokféle hallgatók tanulására támogatólag hat. A mentoroknak azonnal lépéseket kell tenniük a klinikai tanulási környezetben előforduló esetleges előítéletekkel, sztereotípiákkal és rasszizmussal szemben. Szimulációs gyakorlatokban való részvétel, melyek során a klinikai mentorok különféle valós mentori forgatókönyvek mentén gyakorolhatják kulturális készségeiket.
6. tipp: A kulturálisan és nyelviileg sokrétű hallgatók mentorálása sokszor stresszes és időigényes. A klinikai mentoroknak érdemes megkeresni azokat a forrásokat, ahonnan megkaphatják a szerepük sikeres végrehajtásához szükséges támogatást.
7. tipp: Engedjük meg a kulturálisan és nyelviileg sokszínű hallgatóknak, hogy elmondhassák tapasztalataikat. Integráljunk stratégiákat a mentorok oktatásába, például videók, digitális történetek, interjúk vagy a hallgatókkal való panelbeszélgetések formájában.

5 Mentorok kompetenciája a tanulók tanulási folyamatának támogatásában

5.1 Az ápoló hallgatók klinikai kompetenciájának értékelése

Az ápoló hallgatók klinikai kompetenciájának értékelése összetett feladat és kihívást jelent mind a mentorok, mind az ápolástant oktató pedagógusok számára. Rendkívül fontos megőrizni az objektivitást annak megállapítása közben, hogy a hallgató megszerezte-e a szükséges kompetenciákat. Javasoljuk a hatékony értékelési módszerek, valamint a megbízható és érvényes értékelési eszközök használatát.

A mentorok legyőzhetik az értékeléssel kapcsolatos kihívásokat, ha tudatosan támogatják a hallgatók tanulási folyamatát a teljes klinikai gyakorlat során. A mentor és a hallgató is folyamatosan reflektál a klinikai tanulásra és a klinikai gyakorlat során elért eredményekre.

5.2 Tanulóközpontú szemlélet az értékelés során

A tanulóközpontú megközelítés akkor valósul meg, ha a mentor sikeresen integrálja az alábbi folytonos körforgást a napi mentori gyakorlatba.

1. Célorientáció
2. Reflexió a mentorálás során
3. Építő visszajelzés

5.3 Célorientáció a mentorálás során

A mentorálás során a célorientáció azt jelenti, hogy a mentor és a hallgató csapatként dolgozik együtt annak érdekében, hogy a hallgató el tudja érni azokat a tanulási célokat, amelyeket a klinikai gyakorlat során kitűztek. Nagyon fontos, hogy a célok már a hallgató klinikai gyakorlatának kezdetén egyértelműen legyenek meghatározva. A mentoroknak ismerniük kell azokat a kompetenciákat, amelyeket az ápoló hallgatóknak el kell sajátítaniuk, és tudniuk kell azt is, hogy miként tudják támogatni őket ezen

kompetenciák elérésében.

A mentorok a következőképpen támogathatják a hallgatókat tanulási céljaik kitűzésében:

- a klinikai tevékenységek és a klinikai gyakorlat során lehetséges számonkérések ismertetése
- az oktatási intézmény által az adott klinikai gyakorlatra előírt tanulási célokról és értékelési kritériumokról való tájékoztatás
- a hallgató kompetenciaszintjének megállapítása a klinikai gyakorlat megkezdése előtt, és terv készítése a kompetenciafejlesztés elősegítésére megfelelő feladatok kiosztása révén
- meggyőződés arról, hogy a hallgató konkrét, mérhető, elérhető, releváns és időhöz kötött rövid és hosszú távú célokat tűzött ki.

5.4 Reflexió a mentorálás során

A reflexió a mentorálás során azt jelenti, hogy a mentor arra ösztönzi a hallgatót, hogy reflektáljon például a klinikai feladatok elvégzésének sikerességére, vagy hogy miként sikerült a hallgatónak interakcióba lépnie az ügyfelekkel. A mentor és a hallgató rendszeres reflektív megbeszéléseket folytatnak.

A mentorálás során a hatékony reflexió elősegítése érdekében a mentoroknak az alábbiakat kell megvalósítaniuk

- olyan biztonságos légkör létrehozása, ahol a mentor és a hallgató között a tanulási tapasztalatokról folytatott vitát nyíltan meg lehet valósítani
- kérje meg a hallgatót, hogy válaszoljon a klinikai gyakorlat során felmerülő kérdésekre, és bátorítsa a hallgatót, hogy mérlegelje saját tetteit és fejlesztendő készségeit
- különféle módszerek integrálása, melyek segítik a hallgató önreflexióját és a társakkal folytatott tanulással kapcsolatos reflexióját
- olyan strukturált megközelítés használata, mely előmozdítja a hallgatóval való kölcsönös párbeszédet. Például minden nap kérje meg a hallgatót, hogy ossza meg, hogyan telt a nap, mit tanult és mi az, amiről még többet szeretne megtudni.

5.5 Kontsruktív visszajelzés nyújtása

Az jól időzített, hasznos és rendszeres konstruktív visszajelzés ösztönzi és motiválja a hallgatókat

szakmai kompetenciájuk tovább fejlesztésében.

Konstruktív visszajelzést adni nem mindig könnyű. Empatikusnak kell lennünk a hallgatóval szemben, és ne feledjük, hogy időre van szüksége a tanuláshoz, a fejlődéshez és ahhoz, hogy kompetens ápolóvá váljon. Fontos, hogy a mentorok saját kompetenciájukról is kérjenek visszajelzést a hallgatóktól és hogy ezt fel is használják a saját kompetenciájuk fejlesztésére.

A hatékony visszajelzés főbb akadályai

- A konkrétumok hiánya a visszajelzés során. Az olyan kifejezések, mint például a „proaktívabbnak kell lenned” nem szolgál elegendő részlettel a hallgatónak ahhoz, hogy megoldást találjon a proaktívabbá válásra.
- Nem megfelelő féle visszajelzés. Ha a hallgatónak még kevés tapasztalata van egy adott feladat elvégzésében, inkább pozitív visszajelzésre van szüksége. Ahogy a hallgató tapasztalata növekszik, az építő jellegű visszajelzések segítik szakmai teljesítményének javítását.
- Ha nem megfelelő környezetben, például más hallgatók vagy munkatársak jelenlétében adunk visszajelzést, az stresszes és kínos lehet.
- A túl nagy mennyiségben kapott építő kritika vagy a túl sok negatív visszajelzés akadályozhatja a hatékony klinikai tanulást. A klinikai mentoroknak mérlegelniük kell, hogy milyen arányban kell a pozitív és negatív visszajelzéseket alkalmazni, hogy javuljanak az interperszonális kapcsolatok.

5.6 Tippek a mentorok oktatásába integrálható tevékenységekhez

1. tipp: Mutassuk be a hallgatók tanulási folyamatának értékelésével kapcsolatos fontos kérdéseket. Mutassunk be különböző valós értékelési forgatókönyveket a klinikai mentoroknak, és kérjük meg őket, hogy gondoljanak a stratégiákra az az értékelési kihívások leküzdésére.

2. tipp: A klinikai mentorok megoszthatják tapasztalataikat az ápolástant oktató pedagógus, az ápoló hallgató és a mentor közötti kommunikációs háromszög fenntartásával kapcsolatban - ezzel elkerülhető az elszigeteltség érzése.

3. tipp: Támogassuk a klinikai mentorokat a hallgatók egyéni tanulási igényeinek azonosításában és a hatékony klinikai tanulási környezetek létrehozásához nélkülözhetetlen szempontok azonosításában. Adjunk különböző valós esetekre vonatkozó példákat és tippeket a hallgatók tanulási folyamatának támogatására a teljes klinikai gyakorlatra vonatkozóan.

4. tipp: Segítsük a klinikai mentorokat, hogy képesnek érezzék magukat a hatékony mentori kapcsolat kialakításában, az ápoló hallgatók tanulásának értékelésében és a tanuláshoz szükséges biztonságos környezet kialakításában.

Egy minőségi mentorálás jól megtervezett tanulási lehetőségeket kínál a hallgatóknak, amelyek magukban foglalják a hallgatók felkészítését, támogatását és oktatását, valamint a megfelelő mértékű irányítását. Mindez a hallgatók elvárásaitól, tapasztalataitól függ, és attól, hogy mit várnak el tőlük a gyakorlat során, hogy megfeleljenek az elvárt tanulási eredményeknek és a kitűzött kompetenciáknak.

A magas színvonalú klinikai képzés központi szerepet játszik a jövő általános ápolóinak felkészítésében. Ebben a környezetben képesek az ápoló hallgatók integrálni az elméletet a klinikai gyakorlatba, és megszerezni a 2013/55/EU irányelv V. mellékletében leírt szükséges készségeket.

Ezért alapvető fontosságú, hogy azok az EU -n belüli egészségügyi szervezetek, amelyek klinikai elhelyezést kínálnak az ápoló hallgatók számára, foglalkozzanak a korszerűsített 2013/55/EU irányelvvel, ültessék be a gyakorlatba és gondoskodjanak arról, hogy a tanterv tanulási eredményei összhangban legyenek az irányelvvel.

AZ AJÁNLÁSOK ARRA ÖSZTÖNZIK A KLINIKAI ÁPOLÓ MENTOROKAT, HOGY:

- Hivatkozzanak azokra a kritériumokra és irányelvekre, amelyek a minőségi mentorálás megvalósítását támogatják, és használják is ezeket a mentori folyamat során.
- Hatékonyan támogassák a hallgatókat kitűzött tanulási céljaikban és a 2013/55/EU irányelv 31. cikkében meghatározott nyolc kompetenciaterület megszerzésében.
- Teremtsenek és tartsanak fenn egy fizikailag, társadalmilag és érzelmileg biztonságos légkört a klinikai tanulási környezetben.
- Folyamatosan reflektáljanak a személyes mentori kompetenciájukra, és alakítsanak ki stratégiákat, melyek elősegítik szakmai fejlődésüket mentorként.
- Kérjenek konstruktív visszajelzést személyes mentori kompetenciájukról a hallgatóktól és a kollégáktól egyaránt, és használják fel ezeket kompetenciájuk fejlesztése során.

-
- Segítsék az oktatási intézmények ápolást oktató pedagógusaival való együttműködést, hogy az ápoló hallgatók tanulási folyamatai és a tanulási eredményei előrelendüljenek.
-

AZ AJÁNLÁSOK ARRA ÖSZTÖNZIK AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZERVEZETEKET, HOGY:

- Rendszeresen értékeljék a mentorálás minőségének aktuális szintjét az intézményen belül.
 - Tervezzenek és hajtsanak végre hatékony stratégiákat szervezeti szinten, amelyek növelik a klinikai gyakorlatot elvégző ápoló hallgatók mentorálásának minőségét.
 - Bátorítsák dolgozóikat, hogy fejlesszék mentori kompetenciájukat a bizonyítékokon alapuló klinikai ápolói mentorok kompetenciamodellje alapján (Mikkonen és társai, 2019).
 - Támogassák dolgozóik folyamatos szakmai fejlődését, és gondoskodjanak arról, hogy a hatékony mentoráláshoz szükséges források rendelkezésre álljanak. Ajánljanak mentori oktatást minden olyan munkatársnak, aki diákokat mentorál. **Kattintson ide** a mentoroktatás keretének további részleteiért.
-

AZ AJÁNLÁSOK ARRA ÖSZTÖNZIK AZ UNIÓS SZINTŰ ÉS AZ ORSZÁGOS INTÉZMÉNYEKET, HOGY:

- Az ápolói hallgatók minőségi mentorálásának megerősítésének témáját foglalja bele a politikai napirendekbe az ápolói munkaerő rugalmas ellenállóképességének növelése érdekében.
 - Gondoskodjanak róla, hogy minden tagállam köteles legyen olyan kritériumokat meghatározni, amelyek lehetővé teszik a klinikai gyakorlatot végző ápoló hallgatók képesített mentorok felügyelete mellett történő minőségi mentorálását.
 - Támogassák az EFN Kompetencia Keretrendszer eszközként való használatát, amely megkönnyíti a 2013/55/EU irányelv 31. cikkének az ápolási tantervekbe történő bevezetését az egész EU-ban.
 - Dolgozzanak ki további szabványokat és kötelező rendeleteket nemzeti törvényeken és tanterveken keresztül, amelyek révén a klinikai ápolói mentorok támogatást és képzést kaphatnak a minőségi mentorálás területén.
-

A klinikai ápolói mentorok mentori kompetenciájának fejlesztésére vonatkozó iránymutatás szakértői kiértékelése

Összesen 19 szakértő vett részt az iránymutatás értékelésében. Összességében a szakértők visszajelzései nagyon pozitívak voltak, amint azt az alábbi idézetek is illusztrálják.

“Elméleti síkon konzisztens, ésszerű és logikus iránymutatás.”

“Hasznos és szükséges eszköz a standardizált mentori képzéshez.”

“Az iránymutatás helytálló és egyértelműen a klinikai ápolói mentorok és az egészségügyi intézmények számára készült. Az iránymutatást a klinikai mentorok bizonyítékon alapuló kompetenciamodellje és a nyolc készségterület szerint állították össze, a 2013/55/EU irányelv 31. cikkében meghatározott követelményeknek megfelelően. Ezek teszik lehetővé, hogy a mentorok alkalmasak legyenek arra, hogy segítsék a hallgatókat abban, hogy az egyének, családok és közösségek nézőpontjait tudatosan integrálni tudják a klinikai megoldáskeresésbe és döntéshozatali folyamatokba.”

„Az iránymutatás nagyon jó módszertani eszközt jelent a mentorok

számára a mentori tevékenységek megszervezésének és fejlesztésének megkönnyítésére. Az útmutató részletes leírást tartalmaz a mentorálási gyakorlatokról, a diákok tanácsadásáról, a reflexió jelentőségéről, a kulturális különbségek figyelembevételéről és a megfelelő kommunikációra vonatkozó tippekről.”

„Mindegyik fejezetben található tippek valóban értékesek, és úgy gondolom, hogy az iránymutatásoknak elsősorban a részletes módszertanon kell alapulniuk, amelyek arra összpontosítanak, hogy HOGYAN TUDJÁK a már gyakorló mentorok nap mint nap fejleszteni kompetenciáikat, és hogy az oktatási intézményeknek HOGYAN kellene felmérniük a mentor egyéni és kulturális kompetenciáit.”

„Az irányelvek vizuálisan szépen szerkesztettek. Találhatók benne hasznos táblázatok és ábrák, amelyek tükrözik az iránymutatás tartalmával kapcsolatos fő szempontokat.”

“A tartalom konzisztens, nem túlterhelt és könnyen kiegészíthető.”

“Vonzó és könnyen érthető arculat.”

Referenciák

Antohe, I., Riklikiene, O., Tichelaar, E., & Saarikoski, M. 2016. A hallgató ápolók klinikai oktatása és képzése négy viszonylag új európai uniós országban: A hallgatók tanulási környezettel való elégedettségének értékelése. *Ápoló képzés a gyakorlatban*, 17, 139–144. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2015.12.005>

Blanchet Garneau, A., & Pepin, J. 2015. Kulturális kompetencia: konstruktivista meghatározás. *Journal of Transcultural Nursing* [Transzkulturális Ápolási Lap], 26, 9–15. <http://dx.doi.org/10.1177/1043659614541294>

Campinha-Bacote, J. 2010. Egy kulturálisan tudatos mentorálási modell. *Ápolástant oktató pedagógus*, 35(3), 130–135. <https://doi.org/10.1097/NNE.0b013e3181d950bf>

2013/55 EU irányelv 2013. Az Európai Parlament és a Tanács 2013/55/EU irányelve. Az Európai Unió Hivatalos Lapja. <https://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:354:0132:0170:en:PDF>

Immonen K., Oikarainen A., Tomietto M., Kääriäinen M., Tuomikoski A.M., Kaučič B.M., Filej B., Riklikiene O., Vizcaya-Moreno F.M., Pérez-Cañaveras R.M., De Raeve P., Mikkonen K., 2019. Az ápoló hallgatók kompetenciájának értékelése a klinikai gyakorlatban: a felülvizsgálatok szisztematikus felülvizsgálata. *International Journal of Nursing Studies*. [Ápolási Kutatások Nemzetközi Lapja] <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2019.103414>

Mikkonen K., Tomietto M., Cicolini G., Kaucic B.M., Filej B., Riklikiene O., Juskauskienė E., Vizcaya-Moreno M.F., Pérez-Cañaveras R.M., De Raeve P., Kääriäinen M., 2019. Az ápoló hallgatók mentorálásának bizonyítékokon alapuló modelljének kidolgozása és tesztelése a klinikai gyakorlatban. *Ápoló Képzés Napjainkban*. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2019.104272>

Mikkonen K., Tomietto M., Kääriäinen M., Oikarainen A., Tuomikoski A.M., Riklikiene O., Juskauskienė E., Vizcaya-Moreno M.F., Pérez-Cañaveras R.M., De Raeve P., Filej B., Plazar N., Čuk V., Kaučič B.M. 2019. Bizonyítékokon alapuló ápolói mentor kompetencia modell kidolgozása.

QualMent EU-projekt. Celje. CIP - Kataložni zapis o publikaciji. Univerzitetna knjižnica Maribor, Szlovénia. ISBN 978-961-6889-35-3

Pramila-Savukoski S., Juntunen J., Tuomikoski A.M., Kääriäinen M., Tomietto M., Kaučič B.M., Filej B., Riklikiene O., Vizcaya-Moreno M.F., Pérez-Cañaveras R.M., De Raeve P., Mikkonen K., 2019. A mentorok önértékelés alapján észlelt kompetenciája az ápoló hallgatók klinikai gyakorlat során való mentorálásában: a mennyiségi vizsgálatok szisztematikus áttekintése. *Journal of Clinical Nursing*. [A Klinikai Ápolás Lapja.] <https://doi.org/10.1111/jocn.15127>